

Palvelujärjestelmän uudistaminen / Perhe- ja vammaispalvelujen uudistus (R3)

Ahall 16.09.2024 § 283

Valmistelija: Kati Kantanen 044 740 1951,
kati.kantanen(at)pshyvinvointialue.fi;
Jussi Lampi, puh. 044 714 2631, jussi.lampi(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialue rakentui yhdistämällä aiemman kuntapohjaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäjien toiminta. Hyvinvointialueen toiminnassa integroituu sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi aina erityisen vaativista palveluista perustason palveluihin.

Hyvinvointialueen käynnistymisvaiheessa alkuvuodesta 2023 keskityttiin varmistamaan turvallinen siirtymään uuteen organisaation. Hyvinvointialueen käynnistymisen jälkeen on aika aloittaa palvelujärjestelmän kokonaisuudistus. Uuden järjestelmän tuomat mahdollisuudet kehittää ja uudistaa toimintaa on hyödynnettävä täysimääräisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä haastaa voimakkaasti henkilöstön saatavuuden ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on välttämätöntä, jotta voimme rakentaa taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväen palvelujärjestelmän. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus koskee kaikkia hyvinvointialueen palveluita ja toimialoja.

Hyvinvointialueuudistus mahdollistaa sote-palvelujärjestelmän uudistamisen asiakaslähtöisesti ja peruspalveluita vahvistaen hyödyntäen integroitunutta järjestelmää.

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmassa valmistellaan neljä kokonaisuudistusta:

- R1. Vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus
- R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus
- R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus
- R4. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus

Uudistusten valmistelua tukee muun muassa seuraavat läpileikkaavat toimenpiteet:

- Digitaalisten palveluiden uudistaminen (strategisen ohjelma, Ahall 02.10.2023 § 304)
- Kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko (kuntien kanssa tehtyt 3+1 vuokrasopimukset pitää arvioida 31.12.2024 mennessä.)
- Hallinto ja tukipalvelut (strategisen ohjelma; Ahall 05.06.2023 § 187)

- Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen (strategisen ohjelma, Ahall 05.06.2023 § 186)

Uudistusten valmistelua ohjaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote-palvelustrategia (Avalt 19.06.2023 § 34) ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma (Ahall 01.11.2023 § 366). Sote-palvelustrategian ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti palvelujärjestelmän ja -verkon uudistaminen aloitettiin syksyllä 2023. R3-uudistuksen viranhaltijavalmistelu tehtiin työryhmissä, joissa palvelutoimialoilla oli keskeinen rooli. Työryhmän puheenjohtajana toimii Kati Kantanen. Hyvinvointialueen johtoryhmä johtaa työskentelyä.

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmalla pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan n. 50 M€ vuotuinen kustannusvaikutus (Ahall 19.06.2024 § 218), joka toteutuessaan tasapainoittasi hyvinvointialueen taloutta merkittävästi.

Perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen keskeiset sisällöt

Perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksessa tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen, oman tuotannon vahvistaminen ja ostopalvelujen vähentäminen sekä entistä vahvempi integraatio ja toimintamallien yhtenäistäminen. Uudistuksen perustana on sähköisten palveluiden lisääminen, kuten sähköinen perhekeskus, virtuaalinen etäpäivätoiminta ja etähoivapalvelut.

Palvelurakenteessa painopistettä siirretään varhaisen tuen palveluihin vahvistaen lastensuojelun avohuoltoa ja lisäten vammaispalveluiden asumispalveluihin tuettua ja yhteisöllistä asumista. Palveluita tullaan yhteensovittamaan moniammatillisella ja monialaisella työskentelyllä, toimintamalleja kehittämällä ja henkilöstön yhteiskäytöllä. Uudistukseen on kirjattu keskeiseksi sisällöksi myös verkostotyöskentelyn vahvistaminen muun muassa kuntien, koulutuksen järjestäjien ja järjestöjen kanssa.

Esityslistan liitteenä:

- perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen (R3) luonnos

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää:

- 1) merkitä perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen (R3) luonnoksen (liite) ja valmistelutilanteen tiedoksi
- 2) käynnistää sidosryhmien osallistamisen, jossa kuullaan syksyn aikana mm. henkilöstöä, alueen asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä.
- 3) lähettää luonnoksen lausunnoille hyvinvointialueen lautakuntiin, jaostoihin sekä lakisääteisiin ja vapaaehtoihin vaikuttamistoimielimiin sekä aluevaltuustoryhmille ja Pohjois-Savon kuntiin.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Palvelujärjestelmän uudistus ja sen taloudellisten tavoitteiden (n.50M€) saavuttaminen on keskeinen osa hyvinvointialueen

talouden tasapainottamista (tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma). Perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen kustannusvaikutuslaskelmat tarkentuvat valmistelun myötä syksyn 2024 aikana.

Toimivallan peruste	hallintosääntö 36 §
Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	<p>Aluehallitus päättää:</p> <ol style="list-style-type: none">1) merkitä perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen (R3) luonnoksen (liite) ja valmistelutilanteen tiedoksi2) käynnistää sidosryhmien osallistamisen, jossa kuullaan syksyn aikana mm. henkilöstöä, alueen asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä.3) lähettää luonnoksen lausunnoille hyvinvointialueen lautakuntiin, jaostoihin sekä lakisääteisiin ja vapaaehtoiisiin vaikuttamistoimielimiin sekä aluevaltuustoryhmille, Pohjois-Savon kuntiin ja Pohjois-Savon liittoon. Lausunnot pyydetään toimittamaan 31.10.2024 mennessä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kirjaamoon.
Päätös	<p>Merkitään pöytäkirjaan, että:</p> <ul style="list-style-type: none">- Riitta Raatikainen, Merja Rautiainen, Kati Åhman, Kati Hynninen, Annukka Ojala ja Juho Pahajoki ilmoittivat olevansa esteellisiä (HL 28.1. kohta 5 ja 7) ja poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 10.21 - 10.42- Teija Savolainen-Lipponen, Pekka Pollari ja Anna Partanen olivat läsnä kokouksessa asian esittelyn ja päätöksenteon ajan klo 10.21 - 10.42- Puheenjohtajana toimi asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan Hannu Kokki. <p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p>

Pevamltk 11.11.2024 § 100
13375/00.01.02.00/2023

Valmistelija: Tuula Väätäinen perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan puheenjohtaja

Hallintosäännön 177 §:n mukaan toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimielin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

Edellä olevan lausuntopyynnön mukaisesti lautakunta käsittelee puheenjohtajan johdolla perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan lausuntoa palvelujärjestelmän uudistuksesta koskien palvelujärjestelmän uudistamista perhe- ja vammaispalveluiden osalta.

Aluehallitus pyytää toimittamaan perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan lausunnon perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen

(R3) luonnoksesta 31.10.2024 mennessä. Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan on saanut lisäajan lausunnon toimittamiseen siten, että lautakunta käsittelee lausuntonsa 11.11.2024 olevassa kokouksessaan.

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan lausunto palvelurakenne uudistuksesta valmistellaan puheenjohtajan johdolla lautakunnan kokouksessa.

Esityslistan liitteenä:

- Perhe- ja vammaispalveluiden uudistuksen (R3) luonnos
- Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan lausunnon luonnos

Valmistelijan päätösehdotus:

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää antaa aluehallitukselle lausunnon palvelujärjestelmän uudistuksesta koskien palvelujärjestelmän uudistamista perhe- ja vammaispalveluiden osalta.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste hallintosääntö 41 § lautakunnan erityistehtävät kohta 6.

Esittelijä

Päätösehdotus Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää, että
1) hallintosäännön 177 §:n perusteella asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä, koska viranhaltijaesittelijä on ollut valmistelemaan skenaarioluonnoksia.
2) puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta
3) perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta antaa kokouksessa käsitellyn lausunnon aluehallitukselle.

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan että:
- Minna Back-Hytönen, Risto Daavitsainen, Aki Hirvonen, Vesa Linnanmäki, Helka Luttinen, Jani Rönkkö ja Riitta Raatikainen ilmoittivat olevansa esteellisiä (HL 28.1 kohta 5) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 9.05-9.30.
- Teija Savolainen-Lipponen, Petri Kaunisto, Tomi Kaasinen ja Hanna Ripaoja liittyivät kokoukseen asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 9.06-9.30
- Ville Muttonen poistui klo 9.12
- Tiia Eskelinen poistui klo 9.30 asian käsittelyn ja päätöksen teon jälkeen.
- Pöytäkirjantarkastajiksi pykälään valittiin Pirjo Backman ja Arttu Leppäkynnäs.

Hanna Ripaoja esitti, että lausunnon kappaleesta 13 poistetaan lause: Äitiysneuvolapalvelut tulee tuottaa yksilöllisen tarpeen mukaan tarvittaessa myös palvelupisteellä ja lisätään: Esityksen mukaan äitiysneuvolapalvelut lakkaisivat pienimmistä kunnista, eikä niitä tarjottaisi perhekeskuksen palvelupaikoissa. Lautakunta katsoo, että perhekeskuksen palveluverkosto tulee järjestää vaihtoehdon yksi mukaan ja että, äitiysneuvolapalvelutkin tulee jatkossakin tuottaa myös perhekeskuksen palvelupaikoissa. Palvelu voidaan tuottaa palvelutarpeen mukaisesti tarvittaessa myös ns. liikkuvana palveluna. Lisäksi verkoston suunnittelussa tulee reagoida myös kasvavien alueiden tarpeisiin.

Petri Kaunisto kannatti Hanna Ripaojan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty pohjaesityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Hanna Ripaojan vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä 4

EI-ääniä 4

JAA ääniä antoivat Tuula Väätäinen, Pirjo Backman, Arttu Leppäkynnäs ja Tiia Eskelinen.

EI ääniä antoivat Hanna Ripaoja, Teija Savolainen-Lipponen, Petri Kaunisto ja Tomi Kaasinen.

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi, että tasatilanteessa puheenjohtajan ääni ratkaisee, joten pohjaesitys tuli päätökseksi.

Tiia Eskelinen ehdotti, että lausunnon kappaleeseen 18, lauseeseen: Vammaisten henkilöiden oman elämän turvallisuus ja itsemääräämisoikeus huomioiden Maltillista vaihtoehtoa voidaan soveltaa yksilöllisesti, lisätään sanat sekä osallisuus: Vammaisten henkilöiden oman elämän turvallisuus ja itsemääräämisoikeus sekä osallisuus huomioiden Maltillista vaihtoehtoa voidaan soveltaa yksilöllisesti.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Hanna Ripaoja ilmoitti jättävänsä eriävän mielipiteen. Eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.

Merkitään pöytäkirjaan, että Tiina Niskanen saapui kokoukseen klo 9.31 ja Sari Hintikka-Varis liittyi kokoukseen klo 9.31. Asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen.